

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Epistolaris Seu Epistolae Morales Ad usum
familiarem Vario Argumento Scriptæ**

Pexenfelder, Michael

Dilingae, 1686

IV. Augustino Montano: Nôsse bonos, vitare malos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69435](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69435)

bulas repellunt, serenitatem animo inducunt. Sat longam claudio epistolam, & cum memorato Siracide addo: *Non impediās misericordiam*, Eccli. c. 32. Vale, & filium Hilari-
num, hilaritatem nomine & indole præferentem, naturæ genium sequi permitte.

IV.

AUGUSTINO MONTANO

Adolescenti,

Nōsse bonos, vitare malos.

VEteris cujusdam Philosophi, nomine Apollonij Thyanæi, votum erat: *Nōsse bonos, vitare malos*: quò indicaret, quantum intersit, probæ an pravæ Societati adjunctum esse; nam vulgari versiculo:

Noscitur ex Socio, qui non cognoscitur ex se.
Quod te præsentem monui, id repeto per epistolam: *Fuge malos, sequere bonos*; hic est juventutis scopulus; hic lapsus & ruina. Pese infirma hæc ætas est, & proclivis in vitium; ad hoc si accedat perversorum hominum impulsus, quid exspectes, nisi præcipientem casum? Tibi præsertim metuo ab hac
vora-

voragine, quæ nimis quàm multos adolefcen-
tes hausit, hauritque. Incautus es & impru-
dens, temerè te socias ijs, quibus non de-
bes; blandis te verbis ductari finis, citò cre-
dis, citò caperis:

*Fistula dulcè canit, volucrem dum decipit
anceps.*

Velut bos victimarius sequeris illos, qui te
ad mala conuenticula præcedunt, ubi discis,
quorum te in omni vita poeniteat. Ut igitur
intelligas, qui sint *mali*, quos devites, qui *bo-
ni*, quos noveris, & in consortium admittas,
scribo hæc, unde tua pericula agnoscas & ca-
veas. Sapientissimi Regis effatum est: *Qui
cum sapientibus graditur, sapiens erit: ami-
cus stultorum similis efficietur.* Prov. 13. v. 20.
Ferè enim quisque talis evadit, quales sunt
illi, quorum consuetudine oblectatur; collo-
cutio & conversatio crebra, sua sensa, suos
affectus & mores ei, quocum versatur, etiam
nescienti sensum instillat, ingerit & imprimit,
præsertim si alter alterum amet & redamet,
ejusque dictis & factis delectetur ac gaudeat,
perinde, ut qui in Sole ambulat, ejus radijs
etiam nescius afflatur & incalescit, & qui in
frigido aère versatur, respirando attrahit pe-
netrabile frigus. *Probus à probis probos mo-*

res

res induit, improbus improbitatem ab improbis imbibit. Et verò majus est contagium *mali*, quàm assuefactio *boni*; faciliùs ad discitur vitium, quàm virtus; unus impudicus homo citiùs inficit decem pudicos, quàm multi pudici unum ad pudorem revocant. Modicum fellis, myrrhæ vel absynthij totum lactis vel vini, aut etiam mellis poculum, amarum efficit; cùm ex adverso integrum poculum mellis, vix vitrum aut cyathum myrrhæ vel absinthij edulcòret. Vides hinc periculum seductionis & corruptelæ. Uva, ut in adagijs fertur, vicinâ livorem ducit ab uvâ; ovis scabiosa ceteris scabiem affricat. Ad hæc famæ tuæ consule, nam si te adjungas improbis, quis te non crediderit improbum & perversum? pares cum paribus facillimè congregantur; similis gaudet simili; graculus affidet graculo, philomela philomelæ. Nigra es, & ideò mihi chara, dicebat *cacabus olla*. Senecâ teste, ut quædam in contactis corpore vitia transiliunt, ita animus mala sua proximis tradit. Platonis familiares ejusdem gibbum imitabantur, Aristotelis amici balbutiem, Alexandri Macedonis cervicem inflexam: *Cum bonis bonus eris, cum perversis perverteris*. Isaacum probissimæ
 indo-

indolis adolescentulum, admodum sexennem, ne seduceret Ismaël, ipsum & matrem Agarem eiecit Abraham domo. Saul vicissim cum in cuneum Prophetarum, seu choros Religiosorum virorum, psallentium & DEUM laudantium incideret, cœpit ipse quoque rus pectoris & morum excutere, musicis modulis Numinis laudes celebrare, *inque alterum virum* (ut S. Scriptura loquitur) *mutari*. Ecce vim & effectum boni consortij.

Et hoc est, *nôsse bonos, & vitare malos*, de quibus cavendis accipe monitum ejusdem Salomonis Prov. 1. v. 10. & 15. *Fili mi, si te lactaverint peccatores, ne acquiescas eis, ne ambules cum eis*. Quid autem aliud est *lactare*, quàm blanditijs & promissis aliquem inescare, allicere, & decipere? Faciunt hoc reprobi & perversi socij, qui amicos se simulant, Achates & Theseos tuos dicunt; quorum os in melle, cor in felle: horum invitamentis tu ne credas, ne acquiescas, familiaritatem fugias, consortium devites, *Prohibe* (pergit Salomon) *pedem à semitis eorum; pedes enim illorum ad malum currunt*, ad improbitatem te ducunt, ad flagitia abripiunt, cum lactea dulcedine venenum instillant; phialam præbent, qualem olim Jahel Sisaræ, bel-

li Duci porrexit; cum lacte mortem bibit; fo-
 pitus enim suavi potu, tempora clavo trans-
 fossus est. Hoc agunt pravi socieni; inter
 scyphos & pocula, inter ludos & jocos, risus
 & sales, miscent aconita, abscondunt toxica
 ridendo ad Orcum te pertrahunt. Hujus re-
 rarum & idoneum est naturæ exemplum &
 symbolum in lupo, cujus rapiendi & nocen-
 di tanta vis est & noxa, ut vestigia lupi, te-
 stante Plinio lib. 28. c. 10. ab equo calcata,
 torporem illi, & pedum rigorem ac tremo-
 rem afferant. Scelerosi congerrones lupis non
 absimiles, grassantur non tam in corpora,
 quàm animos: *insidiemur*, ajunt Prov. 1.
 v. 11. *Sanguini (innocenti) abscondamus
 tendiculas contra insontem*, tegamus dolos,
 per speciem familiaritatis & boni consortij
 eum irretiamus, & in partes nostras, ac vitia
 trahamus. Quid sequitur? quod psalmo 34.
 habetur: *Dicunt in cordibus suis: Euge, eu-
 ge anima nostra, devoravimus eum.* Euge,
 bene, feliciter! Res ex animi sententia cessit:
 latetur anima nostra in interitu ipsius, *De-
 voravimus eum*, & similem nobis effecimus,
 ex incorrupto, morigero, modesto, sobrio,
 casto adolescente, refractarium, fastuosum,
 contumacem, intemperantem, protervum,
 im-

impudicum & impudentem reddidimus. Sic loquuntur, sic agunt, qui te perditum eunt. Hoc seductionis periculum Siracides c. 13. per apologum ollæ & cacabi explicat: *Quid communicabit, inquit, cacabus ad ollam? quando enim se colliserint, confringetur.* Si cacabo æneo allidatur olla fictilis, quid ni confringatur, & in minutas testulas rumpatur ac discedat? Lutea & fragilis olla est adolescens, pronus in vitium, proclivis in lapsus, qui si associet se homini nequam, flagitioso, frontis ferreæ, oris indurati, vitæ denigratæ, proximum est, ut infirmior ætas ad eum allisa, candoris & integritatis detrimentum patiatur. Hoc ipsum ante Siracidem ingeniosè finxit Phrygius Æsopus; producit enim fabulam duarum ollarum, unius æneæ, alterius testaceæ, quæ cum vi fluminis raperentur, & fictilis sibi ruinam metueret, dixit illi ænea: *Ne metuas; curabo enim ego, ne collidaris, & frangaris.* Cui fictilis: *sive, inquit, me tecum, sive te tecum fluvius colliserit, utrumque sine tuo, utrumque cum meo fiet periculo: quare decretum mihi est à te disjungi.* Rectè verò: *qui amat periculum, peribit in illo.* Qui tangit picem, inquinabitur ab ea; qui juxta claudum habitat, subclau.

claudicare discet; fuliginosus cacabus nivea
 syndonem nigredine inficit; aheneo tripode
 propius admota ollula lutea, allisu confrin-
 gitur. Hæc fabella de te narratur, Augustine
 hoc periculum tibi imminet; *Qui cum stultis*
graditur, similis efficietur; familiaritas
 cum hominibus mente corruptis & vitiosis
 contagium spargit, perniciem! & pestem af-
 fert. Ergo ne collidaris, disjunge te ab im-
 probis, quò longius, hoc securius. Recte
 vetus Poëta:

*Nulli te facias nimis Sodalem,
 Gaudebis minùs, & minùs dolebis.*

Gaudium scilicet putas cum æqualibus juve-
 nili genio indulgere, aleam tractare, symposia
 frequentare, in petulantes jocos effundis,
 vetitos amores sequi: hanc tu lætitiã faci-
 lè contemnes, has oblectationes vitabis, &
 seriò expendes multorum gemitus & dolores
 ex imprudenti familiaritate contractos. Am-
 icitia inter vitra inita, plerumque in differe-
 siones & odia desinit, ut agnoscas esse vitream
 lubricam, intutam. Dulcis initiò videtur,
 sed suavitas ista citò vertitur in fastidium: so-
 lent mella movere stomachum, & nauseam
 provocare. Adolescentia, ut est in cæteris re-
 bus inconstans, sic in amicitia & affectu mu-
 tuo

tuo instabilis; subito turbine decutiuntur
 rosæ, quibus sese inexperti coronant; mini-
 mo momento remittunt in cithara chordæ
 & discordant. Eundem in modum juvenum
 corda leves ob causas dissonant, & à lætitiâ,
 ludo, joco, ut Plautus loquitur, ad rixas &
 contentiones descendunt; unde inimicitia &
 aversiones animorum, & pœnitudo sera fal-
 lacis amicitia; quæ ut tempestas in Aprili
 mutatur. Neque illorum condolentia est sin-
 terior quàm lætitiâ, nam ut Ecclesiasticus
 c. 37. *Sodalis amico condolet causâ ventris.*
 Nidorem culinæ comitatur amor; illo exspi-
 rante, etiam hic in auras abit. Hos tu cane
 pejùs & angue vita, si vis salutis ac famæ tuæ,
 parentum observantiæ ac obsequio consu-
 lere.

V.

MARCO PRATANO.

De statu vitæ deliberanti &c.

SUSpiria tua per epistolam mihi indicâsti,
 Scujus exordium fuerunt illa verba D. Au-
 gustini, alio sensu usurpata: *Positus in me-
 dio, quò me vertam, nescio.* Nempe in Bivio,
 C quod